

Klasa 8

22.04.2020

Temat: Polska wobec reformacji

Po wystąpieniu Marcina Lutra i oderwaniu się jego zwolenników od Kościoła katolickiego, stosunki pomiędzy protestantami a katolikami układały się różnie. Na dzisiejszej katechezie przyjrzymy się sytuacji, jaka wówczas panowała w Polsce. Przeczytajmy najpierw części z podręcznika: „Wiara i życie Kościoła” do akapitu „Konfederacja warszawska” włącznie.

Konflikty religijne w Europie w XVI wieku Po wystąpieniu Marcina Lutra i oderwaniu się jego zwolenników od Kościoła katolickiego stosunki pomiędzy protestantami a katolikami układały się różnie. Często panowała skrajna wrogość, która prowadziła do przemocy i krwawych wojen. Spowodowały one śmierć wielu ludzi, a także wyniszczenie gospodarcze wielu krajów i biedę. Polska krajem tolerancji Wyjątkiem na tle ówczesnej Europy była Polska, gdzie ludzie różnych wyznań i religii żyli zgodnie obok siebie. Rozległe terytorialnie Królestwo Polskie już od czasów Kazimierza Wielkiego (1310–1370) przyjmowało napływających Żydów i Tatarów. Wśród mniejszości religijnych zamieszkujących ówczesne ziemie Rzeczypospolitej można wymienić wyznawców prawosławia, luteran, anabaptystów i menonitów. Już w XV wieku na Soborze w Konstancji biskup Andrzej Łaskarz i Paweł Włodkowic, w opozycji do Zachodu, wypowiadali się przeciw nawracaniu na wiarę za pomocą siły.

Konfederacja warszawska W 1573 roku, na sejmie w Warszawie, komisja sejmowa pod przewodnictwem biskupa Stanisława Karnkowskiego opracowała Akt Konfederacji Warszawskiej, który w sprawach religijnych gwarantował pokój między wszystkimi wyznaniem, a także pełne ich równouprawnienie. Na mocy tej konfederacji każdy nowy król Polski był zobowiązany do złożenia następującej przysięgi:

*„Przysięgam, że będę bronił i przestrzegał pokoju wśród dysydentów i w żadnym wypadku nie dopuszczę, by z powodu religii ktokolwiek był uciskany zarówno przez urzędników państwowych, jak i przez nas”.
Polscy królowie – Stefan Batory i Zygmunt III Waza, chociaż byli gorliwymi katolikami, przestrzegali tolerancji wyznaniowej. Nie dopuszczali też do wystąpień antyprotestanckich i szanowali postanowienia konfederacji warszawskiej. Polska zyskała miano „państwa bez stosów”, w którym nikt nie był prześladowany ze względu na wiarę. Znajdowali tu wówczas schronienie wyznawcy protestantyzmu uciekający z innych krajów przed prześladowaniami, a także ludzie nienależący do żadnego wyznania i nieuznający żadnej organizacji kościelnej.*

Zadanie 1. Wymień Polaków, którzy przyczynili się do tego, aby Polska była nazywana „krajem bez stosów”.

Piotr Skarga

Andrzej Łaskarz

Paweł Włodkowic

Stanisław Karnkowski

Stefan Batory

Działalność Piotra Skargi (1536–1612) Głównym przedstawicielem kontreformacji w Polsce był jezuita Piotr Skarga, słynny kaznodzieja, wielki patriota i opiekun ubogich. Przez wiele lat pełnił funkcję nadwornego kaznodziei króla Zygmunta III Wazy. Piętnował wady polskiej szlachty i wzywał do rezygnacji z własnych przywilejów na korzyść dobra wspólnego. Nie był zwolennikiem porozumienia z protestantami, ale był też przeciwny nawracaniu kogokolwiek siłą. Dążył natomiast do połączenia Kościoła katolickiego z Kościołem prawosławnym.

Zadanie 2. Wypisz najważniejsze informacje na temat życia i działalności ks. Piotra Skargi.

Tolerancja oznacza cierpliwe znoszenie tego, z czym osobiście się nie zgadzasz, a także szacunek dla ludzi o odmiennych poglądach i wyklucza wszelkiego rodzaju dyskryminację. Tolerancja nie oznacza jednak rezygnacji z własnych poglądów, z głoszenia prawdy i stawania w jej obronie. Wciąż w wielu krajach ludzie cierpią z powodu prześladowań ze względu na wyznawaną wiarę i głoszony światopogląd. Bardzo często ofiarami tych prześladowań stają się dzisiaj chrześcijanie, dlatego bł. Jan Paweł II apelował: „Nikt nie ma prawa ukazywać czy wykorzystywać religii jako narzędzia nietolerancji, jako środka agresji, przemocy i śmierci. Przeciwnie, przyjaźń i wzajemny szacunek między nimi, jeżeli dodatkowo wsparte są przez zobowiązanie do tolerancji ze strony rządzących, stanowią bogate źródło autentycznego postępu i pokoju. Muzułmanie, żydzi i chrześcijanie – razem pragniemy, w imię Boga i cywilizacji, zwrócić się z apelem do rodziny ludzkiej, aby ustała śmiertelna przemoc i by wszyscy weszli na drogę miłości i sprawiedliwości. Taka jest droga religii. Niech Bóg pomaga nam iść tą drogą wytrwale i cierpliwie!”. Także ty staraj się budować pokój i zgodę wszędzie tam, gdzie jesteś.

Następnie wypełniamy zadania 3 w „Kartach pracy”:

Zadanie 3. Wypisz współczesne przykłady tolerancji i nietolerancji religijnej.

Notatka

W XVI wieku konflikty religijne w Europie pochłonęły ogromną liczbę ludzkich istnień. Wyjątkiem była wówczas Polska, gdzie wszyscy cieszyli się wolnością religijną. Niestety, w dzisiejszym świecie wciąż istnieją prześladowania z powodów religijnych. Jako katolicy zobowiązani jesteśmy do szacunku wobec każdego człowieka, bez względu na jego wiarę. Mamy także prawo i obowiązek domagać się sprawiedliwości dla prześladowanych i dyskryminowanych chrześcijan.

https://www.youtube.com/watch?v=Z6d_M04nMGo Prezentacja nt dzisiejszej lekcji

<https://www.youtube.com/watch?v=HOMiP25r2Is> Program o tolerancji w I Rzeczypospolitej.